

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานแปลวรรณกรรม เป็นงานแปลอีกประเภทหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในประเทศไทย มีการแปลนวนิยายทุกประเภท ทั้งที่ตีพิมพ์ออกมาเป็นเล่ม หรือแปลเป็นตอนลงในนิตยสารต่าง ๆ หนังสือพิมพ์รายวัน ออกมาเพื่อให้ความบันเทิงกับผู้อ่านอยู่ตลอดเวลา และงานแปลหนังสือสำหรับเด็ก ก็เป็นงานแปลอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งได้รับความสนใจจากผู้อ่านไม่น้อย และมีหลายเรื่องที่น่าสนใจ จำต้องตีพิมพ์ใหม่อีกหลายครั้ง ซึ่ง คลิงเบอร์ก (Klingberg, 1986, p. 10) ได้กล่าวว่า เป้าหมายของการแปลนวนิยายสำหรับเด็กนั้นก็คือ เพื่อผลิตงานวรรณกรรมให้มากพอเพียงแก่เด็ก และเพื่อช่วยส่งเสริมทักษะสากลและความเข้าใจของผู้อ่านที่เยาว์วัย

การแปลวรรณกรรมนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การรักษาความหมายเดิมไว้ให้ครบถ้วน ถูกต้องไม่เปลี่ยนแปลง ไม่กลายเป็นตรงกันข้าม รักษารสของความหมายเดิมไว้ให้เป็นรสเดียวกัน ผู้แปลต้องใช้ศิลปะที่ละเอียดลึกซึ้ง เพราะงานแปลเช่นนี้เป็นงานศิลปะอย่างแท้จริง และคุณค่าของวรรณกรรมก็อยู่ที่ศิลปะในการใช้ภาษาของผู้แปลที่สามารถค้นหาถ้อยคำสำนวนสละสลวยไพเราะ สอดคล้องกับต้นฉบับ (สิทธา พินิจภูวดล, 2542, หน้า 82-83)

หอมหวล ชื่นจิตร (2527, หน้า 58) กล่าวว่า นวนิยายสำหรับเด็กมักเขียนด้วยภาษาง่าย ตรงไปตรงมา ประโยคสั้นไม่สลับซับซ้อน ความยากง่ายของภาษาขึ้นอยู่กับกลุ่มเด็กเป้าหมาย ซึ่งก็คืออายุของเด็กที่อ่านนวนิยายเรื่องนั้น ๆ การวิเคราะห์ภาษาเพื่อความเข้าใจต้นฉบับ หรือเพื่อเข้าใจบุคลิก อารมณ์ของตัวละครนั้น ไม่ค่อยมีปัญหามากนัก แต่วิธีการถ่ายทอดที่ดีให้ง่ายและมีศิลปะเป็นเรื่องที่ยากมากกว่า ซึ่งนักแปลหลายท่านก็หาวิธีการเพื่อที่จะสร้างสีสันให้กับงานแปลของตน และการนำคำซ้ำมาใช้ในการแปลก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่น่าสนใจ

ภาษาไทยเป็นของเราเป็นภาษาคำโดด คือคำในภาษาไทยส่วนมากมีพยางค์เดียวสั้น ๆ ภาษาคำโดดมักจะมีการสร้างคำที่ยู่ยากทั้งวิธีการและความหมาย เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาที่มีหลายพยางค์ เช่น ภาษาอังกฤษ หรือฝรั่งเศส การใช้คำซ้ำจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งในการสร้างคำใหม่มา

ใช้ในการแปล เพื่อให้งานแปลออกมาเขียนด้วยภาษาไทยที่เป็นธรรมชาติที่คนไทยทั่วไปใช้กัน
จริงในสังคมไทย ผู้อ่านคนไทยสามารถเข้าใจได้ทันที (สิทธา พิณีภูวคณ, 2542, หน้า 156-157)

การนำคำซ้ำมาใช้ในการแปลงานวรรณกรรม โดยเฉพาะวรรณกรรมสำหรับเด็กนั้น เป็น
อีกแนวทางหนึ่งในการสร้างสรรค์งานแปลให้ได้รรถรส และการนำเอาเอกลักษณ์ของภาษาไทย
มาใช้กับงานแปลได้อย่างเหมาะสม มีลีลัน และเป็นธรรมชาติ ซึ่ง ชุณหอุไร ยุทธิวัฒน์(2543, หน้า
155) กล่าวว่า การนำคำซ้ำมาใช้ในงานแปลวรรณกรรมสำหรับเด็กนั้นเป็นการนำคำซ้ำมาใช้ได้อย่าง
เหมาะสมกับประเภทของวรรณกรรม เนื่องจากคำซ้ำเหมาะสมกับภาษาที่ไม่เป็นทางการและภาษาที่
เด็กใช้ คำซ้ำช่วยให้บทพรรณนาเรียบ ๆ มีลีลันขึ้น

การซ้ำคำเป็นลักษณะสำคัญของภาษาอย่างหนึ่ง ซึ่งคำในภาษาไทยทั้งคำนาม กริยา คำ
วิเศษณ์ หรือคำอื่น ๆ ล้วนสามารถนำมาซ้ำได้ นับว่าเป็นวิธีการสร้างคำในภาษาไทยอีกลักษณะหนึ่ง
ที่นักแปลควรทราบ เพราะคำที่เกิดจากการซ้ำจะมีผลต่อการ ฟัง พูด อ่านและเขียนมาก ผู้ที่รู้ลักษณะ
และเข้าใจถึงวิธีการซ้ำคำจะช่วยให้สามารถคิดคำขึ้นมาใหม่สำหรับนำมาใช้ในการกระทำกรแปล
ได้อีกทางหนึ่ง

เมื่อพิจารณาจากคำกล่าวข้างต้นแล้วจะเห็นได้ว่าคำซ้ำเปรียบเสมือนเครื่องมือที่ผู้แปลนำ
มาช่วยแต่งเติมลีลันให้กับเนื้อเรื่องเพื่อช่วยให้เกิดความสนุกสนาน น่าอ่าน น่าติดตาม สำหรับผู้
อ่านที่เป็นเด็ก ๆ ช่วยให้บทบรรยายมีชีวิตชีวา เห็นภาพพจน์ เป็นการนำเอาลักษณะเฉพาะของภาษา
ไทย ที่ช่วยให้งานแปลเป็นธรรมชาติมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม การใช้คำซ้ำ ก็มีทั้งข้อดีและข้อเสียปนกันประดุจดาบสองคม ถ้าผู้เขียน
หรือผู้แปลไม่ระมัดระวังจริง ๆ ทั้ง ๆ ที่ตั้งใจจะให้ดีก็อาจกลายเป็นเสียไปได้ สำนักไทยนิยมการ
ใช้คำซ้ำคำซ้อนมาแต่โบราณ ใครซ้ำซ้อนคำได้งดงาม ก็เป็นที่นับถือว่าเก่ง แต่ถ้าพลาดก็กลายเป็น
พุ่มเฟื่อยไป (สิทธา พิณีภูวคณ, 2542, หน้า 165) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุณหอุไร ยุทธิวัฒน์ที่
ว่าการใช้คำซ้ำในการแปลบางครั้งทำให้เกิดปัญหาในเรื่องความไม่เท่าเทียมกันของความหมาย
ระหว่างภาษาแปลและภาษาดั้งฉบับขึ้น

ชุณหอุไร ยุทธิวัฒน์(2543, หน้า 157-158) กล่าวว่า การใช้คำซ้ำที่เป็นคำกริยาพบว่าบางคำ
มีความหมายที่ดัดเทียมกับต้นฉบับส่วนบางคำไม่มี เนื่องมาจากภาษาไทยนิยมใช้คำซ้ำที่เป็นคำกริยา
อยู่มากและใช้ได้กับคำกริยาทุกคำ ส่วนคำกริยาในภาษาอังกฤษนั้นบางคำก็มีความหมายถึงการ
กระทำซ้ำ ๆ ต่อเนื่องได้ แต่บางคำไม่มี ในขณะที่คำประเภทอื่นก็มีความหมายไม่ดัดเทียมกันเนื่อง
จากการเพิ่มหรือลดน้ำหนักของความหมายเดิม

การซ้ำคำนั้นจะมีผลทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนแปลงต่างไปจากคำเดิมซึ่งเป็นคำโดด
คือจะสื่อความหมายอีกลักษณะหนึ่ง บางคำซ้ำเพื่อเน้นความหมาย บางคำเมื่อซ้ำแล้วจะทำให้ความ

หมายเป็นพหูพจน์ เช่น เด็ก เป็น เด็ก ๆ ซึ่งประเด็นนี้ ผู้แปลควรระมัดระวังให้มากเนื่องจากอาจจะทำให้เกิดการแปลผิด หรือแปลความหมายไม่ตรงหรือได้ความหมายไม่เท่าเทียมกับภาษาต้นฉบับ ดังนั้นการที่คำซ้ำมีความหมายเปลี่ยนแปลงไปจากคำโดดหรือคำเดิมจึงอาจจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดได้เมื่อนำมาใช้ในการแปล ถ้าหากว่าผู้แปลไม่ใช้ความระมัดระวังเท่าที่ควร ซึ่งอาจจะทำให้งานแปลไม่ตรงตามต้นฉบับหรืออาจทำให้เสียอรรถรสในการอ่านงานแปลชิ้นนั้น ๆ ไป

หนังสือสำหรับเด็กชุด แฮร์รี่ พอตเตอร์ ซึ่งเขียนโดย เจ.เค. โรว์ลิง ถือว่าเป็นหนังสือชุดที่ได้รับความนิยมทั่วโลก มีการแปลเป็นภาษาต่าง ๆ มากกว่าสามสิบห้าภาษารวมทั้งภาษาไทย เป็นหนังสือแปลสำหรับเด็กที่ขายดีมากอีกเรื่องหนึ่งในประเทศไทย จนต้องมีการตีพิมพ์ใหม่อีกหลายครั้ง และจากการศึกษาพบว่าในหนังสือชุดนี้ผู้แปล ได้มีการนำคำซ้ำมาใช้ในการแปลจำนวนมากเพื่อแต่งแต้มสีสันให้หนังสือชุดนี้น่าอ่าน ชวนติดตาม เหมาะที่จะนำมาศึกษา

งานวิจัยครั้งนี้จึงทำขึ้นมาด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวเอาไว้ข้างต้น โดยมุ่งที่จะศึกษาถึงประเภทของคำซ้ำที่ผู้แปลนำมาใช้ในงานแปลประเภทวรรณกรรมสำหรับเด็ก รวมทั้งลักษณะการสื่อความหมายของคำซ้ำแต่ละประเภทว่ามีอะไรบ้าง โดยผู้วิจัยเลือกหนังสือสำหรับเด็กชุด แฮร์รี่ พอตเตอร์ มาเป็นกรณีศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิธีการใช้คำซ้ำในหนังสือแปลสำหรับเด็กชุด แฮร์รี่ พอตเตอร์ โดยมุ่งศึกษาประเด็นต่อไปนี้

1. ประเภทของคำซ้ำที่ผู้แปลนำมาใช้ในหนังสือแปลชุดนี้
2. ลักษณะการสื่อความหมายของคำซ้ำแต่ละประเภทที่ใช้ในหนังสือแปลชุดนี้

สมมติฐานของการวิจัย

1. คำซ้ำที่ใช้ในงานแปลชุดนี้มี 9 ประเภทคือ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำกริยาวิเศษณ์ คำลักษณนาม คำบอกจำนวนนับ คำบุพบท และคำสันธาน
2. คำซ้ำแต่ละประเภทมีลักษณะการสื่อความหมายได้หลายลักษณะ ได้แก่ คำซ้ำที่สื่อความหมายพหูพจน์ คำซ้ำที่สื่อความหมายพหูพจน์และเน้นลักษณะ คำซ้ำที่เพิ่มน้ำหนักของคำ เน้นความ และย้ำสื่อความหมายพหูพจน์ด้วย คำซ้ำที่แสดงความไม่แน่ใจ ไม่เจาะจง คำซ้ำที่สื่อความหมายในเชิงเปรียบเทียบ คำซ้ำที่เกิดจากคำซ้อน โดยซ้ำคำซ้อน เพื่อสื่อความหมายตามรูปคำและสื่อความหมายในเชิงเปรียบเทียบ คำซ้ำเพื่อแยกจำนวน คำซ้ำแล้วทำให้เกิดความหมายหนักหรือเน้นคำ

ขึ้น คำซ้ำแล้ววลคนำหนักของคำเดิม คำซ้ำเพื่อบอกความเป็นคำสิ่ง คำซ้ำแล้วเกิดความหมายสลับกัน ไป คำซ้ำแสดงการทำกริยาซ้ำ ๆ และต่อเนื่องกัน

3. คำซ้ำแต่ละประเภทอาจจะมีลักษณะการสื่อความหมายไม่ครบทุกลักษณะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้ทราบถึงประเภทของคำซ้ำที่นำมาใช้ในงานแปลประเภทวรรณกรรมสำหรับเด็ก
2. ได้ทราบถึงลักษณะการสื่อความหมายของคำซ้ำในงานแปลวรรณกรรมสำหรับเด็ก
3. เป็นแนวทางให้ผู้สนใจงานแปลประเภทวรรณกรรมสำหรับเด็กนำเอาคำซ้ำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับงานแปลของตัวเอง
4. เป็นแนวทางให้ผู้สนใจนำไปศึกษาการใช้คำซ้ำกับงานแปลประเภทอื่น ๆ
5. เป็นแนวทางในการสร้างคำใหม่ขึ้นมาเพื่อใช้ในงานแปล ซึ่งจะช่วยลดปัญหาทางด้านคำศัพท์สำหรับนักแปล

ขอบเขตและข้อจำกัดของการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะคำซ้ำที่มีเครื่องหมายไม่ยมกกำกับข้างท้ายคำเท่านั้น และคำซ้ำทั้งหมดที่นำมาศึกษานำมาจากหนังสือแปลสำหรับเด็กชุด แฮร์รี่ พอตเตอร์ ซึ่งเขียนโดย เจ. เค. โรว์ลิง (J.K. ROWLING) โดยปัจจุบันหนังสือต้นฉบับภาษาอังกฤษ ทั้งชุดมี 4 เล่ม และแปลเป็นไทยแล้ว ทั้ง 4 เล่ม แต่ผู้วิจัยเลือกมาเพื่อทำการศึกษารุ่นนี้เพียง 2 เล่มเท่านั้น ได้แก่

1. แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับศิลาอาถรรพ์ (Harry Potter and the Philosopher's Stone) แปลโดย สุมาลี
2. แฮร์รี่ พอตเตอร์ กับห้องแห่งความลับ (Harry Potter and the Chamber of Secrets) แปลโดย สุมาลี

สาเหตุที่การวิจัยครั้งนี้เลือกศึกษาหนังสือแปลเพียง 2 เล่ม นั้นก็เนื่องจากว่าหนังสือทั้งสองเล่มนั้นแปลโดยนักแปลคนเดียวกัน ภาษาที่ใช้ในฉบับแปลมีลักษณะเดียวกัน ส่วนอีกสองเล่มที่เหลือนั้นแปลโดยนักแปลสองท่าน ซึ่งถ้าเลือกมาศึกษาก็อาจจะมีตัวแปรในเรื่องของความแตกต่างในด้านลักษณะภาษาที่ผู้แปลแต่ละคนนำมาใช้ อีกประการหนึ่งก็คือ ในหนังสือแปลชุดนี้ มีคำซ้ำปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่องเป็นจำนวนมาก

นิยามคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

1. คำซ้ำ (reduplicatives) หมายถึง คำคำเดียวที่นำมากล่าว 2 ครั้งเพื่อให้มีความหมายเน้นหนักขึ้นหรือเพื่อให้มีความหมายต่างจากคำเดี่ยว โดยมีเครื่องหมายไม้ยมกกำกับ (นิตยา กาญจนะวรรณ, เสาวลักษณ์ อนันตสานต์, และทิพย์สุนทร อนันบุตร, 2531, หน้า 56)
2. คำเติม หมายถึง คำแต่ละคำที่นำมาซ้ำ (สุจิตรา บุรมินเหนทร์, 2509, อ้างถึงใน ชุณหอุไร ยุทธิวัฒน์, 2543, หน้า 4)
3. ลักษณะการสื่อความหมายของคำซ้ำ หมายถึง ลักษณะการสื่อความหมายหรือการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำเมื่อมีการซ้ำคำ (เปรมจิต ชนะวงศ์, 2538, หน้า 142-143)
4. บริบท หมายถึง คำหรือข้อความแวดล้อมเพื่อช่วยให้เข้าใจความหมาย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539, หน้า 463)
5. คำนาม หมายถึง คำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ คุณสมบัติ สภาวะหรือการกระทำ
6. คำสรรพนาม หมายถึง คำที่ทำหน้าที่แทนคำนาม
7. คำกริยา หมายถึง คำที่ทำหน้าที่แสดงอาการหรือบอกสภาวะของนามหรือสรรพนาม
8. คำคุณศัพท์ หมายถึง คำที่ทำหน้าที่ขยายคำนาม
9. คำกริยาวิเศษณ์ หมายถึง คำที่ทำหน้าที่ขยายคำกริยา คำคุณศัพท์ หรือคำกริยาวิเศษณ์
10. คำบุพบท หมายถึง คำที่ทำหน้าที่เชื่อมคำประเภทต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงคำที่มีความหมายเกี่ยวเนื่องกัน
11. คำสันธาน หมายถึง คำที่ทำหน้าที่เชื่อมคำ วลี หรือประโยค
12. ความหมายเทียบเคียง หมายถึง ความหมายของคำ วลี หรือกลุ่มคำในต้นฉบับที่เทียบเคียงได้หรือสอดคล้องกับคำซ้ำในภาษาแปล